

vonnis

RECHTBANK DEN HAAG

Team handel

Vonnis in gevoegde zaken van 26 april 2017

in de zaak met zaaknummer / rolnummer: C/09/502037 / HA ZA 15-1405 van

1. **WILHELMINA SIAHAJA,**
 2. **CHRISTIAAN JULIUS UKTOLSEJA,**
- beiden wonende te Bovensmilde,
eisers,
advocaat mr. L. Zegveld te Amsterdam,

tegen

de publiekrechtelijke rechtspersoon
STAAT DER NEDERLANDEN,
zetelend te Den Haag,
gedaagde,
advocaat mr. G.J.H. Houtzagers te Den Haag,

en in de zaak met zaaknummer / rolnummer C/09/519874 / HA ZA 16-1167 van

GERSON UKTOLSEJA,
wonende te Amsterdam,
eiser,
advocaat mr. L. Zegveld te Amsterdam,

tegen

de publiekrechtelijke rechtspersoon
DE STAAT DER NEDERLANDEN,
zetelend te Den Haag,
gedaagde,
advocaat mr. G.J.H. Houtzagers te Den Haag.

1. De procedure in beide zaken:

- 1.1. Het verloop van de procedures blijkt uit:
 - het tussenvonnissen van 1 februari 2017 en de daarin genoemde stukken;
 - de akte van de Staat van 29 maart 2017 met producties 11 tot en met 13;
 - het B4-formulier van eisers van 14 april 2017 waarin is opgenomen dat de Staat ermee instemt dat eisers hun in het tussenvonnissen van 1 februari 2017 genoemde akte eerst zullen nemen nadat de Staat in het geding heeft gebracht de, ten tijde van de akte van 29 maart 2017 nog niet gereed zijnde, transcriptie van de geluidsband(en) als bedoeld onder 4.76 van genoemd tussenvonnissen.

- 1.2. Bij brief van 7 maart 2017 is namens de Staat verzocht hoger beroep open te stellen van het tussenvonnissen van 1 februari 2017. Namens eisers is bij faxbericht van 9 maart 2017 verzocht dit verzoek af te wijzen.
- 1.3. Nadat bij faxbericht van 24 maart 2017 namens eisers bezwaar was gemaakt tegen een op 22 maart 2017 medegedeelde wijziging van de samenstelling van de meervoudige kamer en dit bezwaar op 14 april 2017 was verworpen, is ten slotte vonnis bepaald op heden.

2. De beoordeling van het verzoek tot het openstellen van hoger beroep

- 2.1. De Staat verzoekt hoger beroep open te stellen van het tussenvonnissen van 1 februari 2017 (hierna: het tussenvonnissen). In de eerste plaats meent de Staat dat “het oordeel van de rechtbank dat de Staat zich niet op verjaring kan beroepen in een geval waarin destijds niet een onderzoek conform de (huidige) maatstaven van art. 2 EVRM onderzoek is gedaan” potentieel verstrekkend is, omdat dit oordeel gevolgen kan hebben “voor alle gevallen sinds 1954 waarin door overheidsfunctionarissen (militairen, maar ook politie) dodelijk geweld is gebruikt”. Voorts wijst de Staat erop dat de verwerping van het beroep op verjaring tot gevolg heeft dat een tijdrovend en kostbaar onderzoek zal plaatsvinden - het horen van getuigen, waaronder in ieder geval de mariniers van de aanvalsgroepen 2 en 5 - dat bovendien zeer belastend is voor de getuigen. De Staat acht het doelmatig dat eerst het verjaringsoordeel in hoger beroep kan worden aangevochten. Subsidiair verzoekt de Staat hoger beroep open te stellen tegen het tussenvonnissen, tijdens welk hoger beroep het genoemde onderzoek (voor de rechtbank) zal kunnen worden verricht, door uitvoerbaar bij voorraad verklaring van de bewijsopdrachten uit het tussenvonnissen. De Staat wijst er in dat verband op dat, indien eisers niet zullen slagen in het leveren van het hen opdragen bewijs, voor de Staat na eindvonnissen waarin de vorderingen van eisers worden afgewezen, geen hoger beroep open zal staan (tegen het verjaringsoordeel).
- 2.2. Eisers verzetten zich tegen het openstellen van hoger beroep van het tussenvonnissen, ook als gedurende het hoger beroep door de rechtbank getuigen zullen worden gehoord. Zij wijzen op de hoofdregel luidende dat geen hoger beroep van tussenvonnissen openstaat, ter voorkoming van vertraging van procedures. Zij benadrukken dat het beroep op verjaring is verworpen op grond van de specifieke feiten en omstandigheden van de onderhavige zaken, zodat dit oordeel geen gelding heeft voor andere (toekomstige) zaken. Het verwerpen van een beroep op verjaring op grond van de overweging dat dit beroep onaanvaardbaar is, is sinds jaar en dag aan de orde in de rechtspraak. Het betreft dan ook geen controversiële rechtsvraag. Eisers menen voorts dat het onderzoek in het kader van de bewijsopdrachten niet (te) tijdrovend, kostbaar en belastend zal zijn. Zij wijzen erop dat, gezien de afgebakende bewijsopdrachten, de vragen aan de getuigen overzichtelijk en beperkt zullen zijn, terwijl met tussentijds hoger beroep minimaal één à twee jaar gemoeid zal zijn.
- 2.3. De rechtbank overweegt als volgt. In artikel 337 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) is bepaald dat hoger beroep van tussenvonnissen slechts tegelijk kan worden ingesteld met dat van het eindvonnissen (behoudens het in dit

verband niet relevante geval dat in het tussenvonniss een voorlopige voorziening is getroffen). Vastgehouden moet worden aan het door de wetgever aan deze wettelijke bepaling ten grondslag gelegde uitgangspunt dat het tussentijds aanwenden van rechtsmiddelen leidt tot vertraging van de procedure en daarom als regel achterwege dient te blijven.

- 2.4. Voor een uitzondering op de onder 2.3 weergegeven hoofdregel - die in verband met de vereiste rechtszekerheid een strakke regel behoort te zijn - is slechts ruimte indien bijzondere procesrechtelijke redenen daartoe nopen. De bevoegdheid tot het maken van een uitzondering op bedoelde hoofdregel is overgelaten aan het procesbeleid van de rechter. Bij bijzondere procesrechtelijke redenen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de omstandigheid dat in de tussenuitspraak is beslist op een controversiële rechtsvraag, hetgeen doorwerkt in de verdere behandeling van de zaak, omdat een andere beslissing tot een aanzienlijke bekorting van de procedure zou hebben geleid, omdat een kostbaar onderzoek is gelast waarvan het nut is betwist of omdat de behandeling van samenhangende zaken anders uiteen dreigt te lopen.
- 2.5. De rechtbank is van oordeel dat in dit geval onvoldoende zwaarwegende redenen bestaan om van de onder 2.3 beschreven hoofdregel af te wijken door tussentijds hoger beroep van het tussenvonniss open te stellen.
- 2.5.1. De rechtbank is met eisers van oordeel dat het verwerpen van het beroep op verjaring is geënt op de specifieke omstandigheden van de onderhavige zaken. Hiermee is geen oordeel gegeven over eventuele toekomstige zaken betreffende "gevallen sinds 1954 waarin door overheidsfunctionarissen dodelijk geweld is gebruikt". In de overwegingen die tot bedoelde verwerping leiden - die ongeveer tien pagina's van het tussenvonniss beslaan - wordt niet alleen gewicht gehecht aan de schending van de uit artikel 2 EVRM voortvloeiende onderzoeksplicht, maar wordt een groot aantal andere omstandigheden gewogen en voor een deel ook aan de beslissing tot verwerping ten grondslag gelegd. De omschrijving van het oordeel van de rechtbank door de Staat ("het oordeel van de rechtbank dat de Staat zich niet op verjaring kan beroepen in een geval waarin destijds niet een onderzoek conform de (huidige) maatstaven van art. 2 EVRM onderzoek is gedaan") is dan ook te kort door de bocht. Van onvoldoende gewicht is dan ook het argument dat het oordeel over de verjaring potentieel verstrekkend kan zijn vanwege mogelijke toepassing in toekomstige zaken, nog daargelaten of dit argument, dat dus niet op de onderhavige zaken ziet, al als een procesrechtelijke reden als bedoeld onder 2.4 mag worden beschouwd.
- 2.5.2. Eveneens van onvoldoende gewicht is het tweede argument van de Staat, luidende dat het doelmatig is hoger beroep toe te staan voordat wordt overgegaan tot een (wellicht overbodig) tijdrovend, kostbaar en voor de betrokken getuigen belastend onderzoek. De rechtbank is van oordeel dat de bevolen getuigenverhoren, naar nu valt te overzien, niet wezenlijk tijdrovender, kostbaarder of belastender zullen zijn dan de getuigenverhoren in andere zaken van min of meer dezelfde omvang en gelijk belang. Daarbij weegt mee, zoals eisers terecht benadrukken, dat nu afgebakende bewijsopdrachten zijn gegeven, de vragen aan de getuigen een overzichtelijk terrein beslaan en dan ook beperkt zullen zijn ("gefocuste verhoren")

en dat de rechtbank in het tussenvonnissen reeds het voornemen heeft uitgesproken de getuigen anoniem en afgeschermd te horen. Voorts is de bij tussenvonnissen aan de Staat opgedragen vervaardiging van transcripties van geluidsbanden weliswaar bewerkelijk, maar naar het oordeel van de rechtbank niet in een zodanige mate dat om die reden hoger beroep zou moeten worden opgesteld.

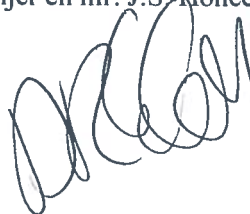
- 2.6. Afgezien van het oordeel dat de door de Staat aangevoerde argumenten onvoldoende zwaarwegend zijn, weegt bij het oordeel van de rechtbank mee dat met een tussentijds hoger beroep naar verwachting inderdaad wellicht wel twee jaar gemoeid zal zijn, nog daargelaten dat dan wellicht zal blijken dat ook nog een (tussentijds) cassatieberoep moet worden afgewacht.
- 2.7. Het subsidiaire verzoek van de Staat om tussentijds hoger beroep toe te staan terwijl de rechtbank aanstonds aanvangt met de getuigenverhoren, wordt eveneens verworpen. Niet alleen de door de Staat onderkende onwenselijkheid van het tegelijkertijd in twee instanties lopen van dezelfde zaken (zowel in eerste aanleg als in hoger beroep) leidt tot dat oordeel, maar ook het te beperkte gewicht van het, ook aan dit subsidiaire verzoek ten grondslag gelegde, onder 2.5.1 beoordeelde argument.

3. De beslissing

De rechtbank

- 3.1. wijst het verzoek van de Staat om hoger beroep open te stellen van het tussenvonnissen van 1 februari 2017 af;
- 3.2. houdt iedere verdere beslissing aan;
- 3.3. verwijst de zaken naar de **rolzitting van 24 mei 2017** teneinde de Staat in de gelegenheid te stellen de transcriptie van de geluidsband(en) als bedoeld onder 4.76 van het tussenvonnissen van 1 februari 2017 in het geding te brengen.

Dit vonnis is gewezen door mr. D.R. Glass, mr. B. Meijer en mr. J.S. Honée en in het openbaar uitgesproken op 26 april 2017.

Voor ~~gereguleerd~~/afschrift

26 APR. 2017

De griffier,

